

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schwarz Sándor könyvkereskedése, hova az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	--	--

Feltámadunk!...

Alleluja, hála legyen!... Az Isten-ember véghetetlen, megmérhetetlen szeretete, drágalátos szent vére árán mi mindnyájan gyarló emberek, kik Isten képét hordjuk... feltámadunk!

Mindnyájan... oh végtelen irgalom, végtelen kegyelem, nagyságok fensége, élő Isten!

Szépek és rútok, erősek és gyengék, jók és gonoszok, méltók és méltatlanok, hívők és hitetlenek is mind... mind... a ki él... feltámadunk!

Ki tudja megérteni...!? Ki tudja átérteni...!? Világ szelid és megfoghatatlan nagy Megváltója a te irgalmas szereteted művét...

... Nincs örök halál!...

Nincs... mint ahogy nincs „semmi“ is; csak a mi véges gyarlóságunk adott nevet a megfoghatatlan „végtelennek“ azzal, hogy: „semmi“!

Nincs örök megsemmisülés; minden a mi e föld felett és ég alatt „volt“ és „van“ az „lesz“ is örökön... örökké...

Ellopja a föld az égtől a nap-sugárt, hogy életet keltsen; beszívja az ég könnyeit, hogy termékenyítsen.

A holt mag csirát hajt, melyből ringó kalász nő, hogy ékesítse hullámos zöldjével a rónát és tápot nyújtson az ég madarainak és embernek egyaránt. A vadász golyója elejti a nyíl-röptű sást, míg a földön maradt párja kikölti a tojásokat, hogy utódjaiban éljen tovább...

Végig fú a sorvadás szele, az enyészet hatása alatt megsárgult falevelet felkapja a szél és viszi tovább... Míg egyszer megpihen, nyugtot talál — porrá lesz, termékenyítő porrá. Nyomában selymes gyep terem, melyen bégető birkanyáj legel...

Nincs... nincs... örök halál! Megragadja a mi vállunkat is egy nap a halál esontos, száraz és irgalmat nem ismerő keze. És nem lesz adva többet egy pillanat sem, hogy — éljünk!

Beleszorít mindnyájunkat egykét négyszögölnyi sirba. Hősök, kiknek kevés volt egy világ; nagy szellemek, kik a föld fölé az égig törtek; a szegény, kinek szintén nagy volt e világ, melyből számára még egy parány sem jutott, mind ki lesz elégitve végleg azzal a kis darabbal, porhüvelye számára.

És nem lesz vágy és nem lesz zugolódás... Hanem a lélek vissza-

tér eredetéhez, fel a zenythen túl Istenéhez.

És e földön is itt fogja hagyni tettek, alkotások és eszmékben emléket és létét. Mert „volt“ és „lesz“ is örökké! Mert nincs örök halál...

És ez a föld lehet-e a lét végső oka?... Ez a föld, hol nincs valódi igazság. Hol orgiákat ül a „bűn“ gyakran és félve remegve húzza meg magát az „igazság“ erőszakos, aljas „nagysága“ miatt.

Ez a föld, hol az „anyag“ utáni mérhetetlen vágy sarkalja az embert éveken át — élni!

Ez a föld, hol a kevesek által dédelgetve ápolt és nevelt „eszme“ a szánó gúny örök tárgya.

Hol szereteteinket veszítjük el gyakran idő előtt, hol nincs nemes gyönyör, igaz boldogság és valódi igazság...

Nincs... nem lehet örök halál!...

Kell jönni egy napnak, mikor felszakadnak a sirok szemfödői, mikor mindannyian mi rútak és szépek, erősek és gyengék, igazak és tetetők, méltók és méltatlanok, hívők és hitetlenek is megjelenünk trónod zsámolyánál, érzük mindannyiján ösztön-szerűleg.

Mikor megláthatunk téged szín-

A „CSONGRÁDI LAP“ TÁRCSÁJA.

A husvét-i báránnya.

Leánykorában a „Sajó tündére“ volt a neve, mikor meg asszony lett, akkor a vármegye „szép asszonyának“ hívták.

Mi tagadás benne, nem is termett a széke Sajó mentén rég olyan érdekes szépség mint a minő a Harkai grófok uradalmi tisztartójának lánya, a Sajó tündére: Ládi Blanka volt. Tengerké szemei fölött éjfe-kete szemöldök fénylett haragos szépséggel, hullámos fürteibe ha piros rózsát tűzött, a szenvedély orkánja gyúlt a férfi kebelben.

Félelmetes szép volt; maga a kárhózat. S mint a legtöbb híres szépség, ő is elérte a huszonnegy évét pártában. A bálak megyeszerte híres királynőjét bámulat, hódolat, s ezzel rendszeren együtt járó tartózkodás vette körül.

Ő is tudta, hogy szép, meg a világ is; és ha ő — minthogy természetes is — válogatott, a férfiak tartózkodók maradtak.

Az egyik udvarló félt az ünnepelt szép leányt elvenni, mert hát valóságos Éris almája; közel jár a házi veszedelem léptenyomon, egy híres szép asszony oldalánál.

A másik meg arra gondolt, hogy mibe kerülhet majd egy ünnepelt szép leány — asszony korában! Az ilyenek szegény volt.

Egyik farsang a másik után röpült, s

az ünnepelt Blanka méltán búsulhatott, hogy a huszonnegy éven túl majd hervadni találnak az orcák rózsái, megszokottá lesz hódító szépsége is; lassanként emlékezni és számlálni fogják, hogy hányadik bálon királynő már s egyszer csak kimegy a divatból is hire — elavul!

Aztán meg van-e olyan leány a világon, ki ne vágyne férjhez menni, főleg ha a huszonnegy évét is elérte már!?

És férjhez ment!

Volt egy férfi, ki elég gazdag és elég bátor volt arra, hogy a vidék tündérét asszonyává tegye.

Nagy bátorság egy éppenséggel nem szép férfítól.

És nem kívánom egy szóval sem rá fogni, hogy Blanka szerelemből ment hozzá.

Nem... hiúságból; meg, hogy végre „asszony“ legyen.

Férjhez ment Cserépi Pál volt országgyűlési képviselő, ügyvéd és gazdag földes úrhoz, mert a megye első gavallérja, mert pártvezér, mert... gazdag ember volt. —

Férjhez ment hozzá, mert ő szép volt és ennek folytán elég hiú, hogy előkelő és gazdag ember nevére lehessen s mert az ünnepelt szép leány már huszonnegy éves volt s mert mint asszony is, nem tudta volna már nélkülözni azt, hogy — ne ünnepeljék!

Az előkelő vezér-férfi pedig nyert egy híres szép asszonyt feleségül. Egy okkal

több, hogy „több“ legyen. És elég szerencsés volt néhány évi házasság után végleg megnyugodni abban, hogy a mire számított, beteljesült.

A szép asszonynak módja és társadalmi állása ezer alkalmat nyújtott tündökölni és férjét ha nem is szerette, de megszokta és — megbecsülte érte.

Az asszonynak gazdag, előkelő férj; a férjnek híres szép asszony jutott. Ki volt egyenlítő egymással az ellentét és ezzel... kvitt!

A házasság élet közös boldogságul pedig egyetlen kis leányuk — Irmácska — szolgált. Mi kell hát több? Cserépi Pál volt országgyűlési képviselő, közeletünk vezér-férfia remek beszédet tartott a vármegyén. Ezt hozta a vármegye újsága egyik nap.

És a szép asszony boldog büszkeséggel töltötte be harmadnap a bálanyai tisztet a megyebálon. Minden hódolat mely férjét érte, a büszke szép asszony arcára mosolyt csalt; ez az „én“ férjem!

S mikor a vármegye szép asszonyáról zengett a himnus, akkor meg a férj gondolta azt, ez meg az „én“ feleségem!

Irgyelték is sokan ezt a békés és észszerű s így tartós boldogságot.

Nyaranta fürdőn időzött a szép asszony tisztán szórakozni. Hozzá tartozik az úri élethez, mint a keresetlen egyszerűség.

A kis Irmácska már 10 éves volt. mikor hugocskájának mutatta be egyik fürdői

ről színre végtelen Nagyság és örök Igazság!

Leszünk számosan talán jobbról, de leszünk — balról is!... Majd... akkor....

Oh, mely ima volna legméltóbb hozzád világ Megváltója!?

Én nem tudom... gyarló vagyok... „Hiszek, remélek és „szeretek!“ Bizom, — hogy: „Feltámadunk!“

Frank Zoltán.

Csongrádi baromfi tenyésztés.

Parthay Géza úr, az „Országos baromfi tenyésztési egyesület“ igazgatója, mult számunkban jelzett szakszerű előadását a fajbaromfi tenyésztésről, csütörtökön d. u. a központi iskola egyik termében szép számú intelligens közönség feszült érdeklődése mellett tartotta meg. Az igazgató úr figyelemmel meghallgatott előadásából a következőket közöljük:

Alig ismer — ugymond — állatcsaládot, mely gazdagabb volna oly határozottan jellegzett fajtákban, mint a baromfi-félék. A baromfiak a legnagyobb geográfiai elterjedéssel bíró állatok és így a legellentetesebb viszonyokhoz voltak kénytelenek alkalmazkodni, mely formációjukban a miruatió kivül kétségtelenül nagyban segített a természeti kiválás és ehhez hozzájárult az emberek 100 és 100 féle nemesítési törekvése.

A ma létező baromfi-fajtáknak küllem-, fajta-, élet-, boncz- és szerkezetani alapos ismerete és az ezekből származó további fejlemények képezik a tárgy tudományos oldalát, melyeknek ismerete gazdasági szempontból bir ugyan értékkel, de nem éppen okvetlenül szükséges.

Ezek után áttért az előadó a baromfi-tenyésztés mezőgazdasági fontosságára, s mint olyan hasznos állattenyésztési ágat ajánlja, mely aránylag csekély befektetéssel kezdhető meg, fentartása kevés munka és költségbe kerül és a legrövidebb idő alatt a legnagyobb jövedelmet hozza. Daczára azonban mindennek, tudatlanságunkból kifolyólag a baromfi-tenyésztést eddig lenéztük és kicsinyeltük.

Pedig a statisztika tanúsága szerint a baromfi-tenyésztés 1890. évben is kiviteli szempontból többet jövedelmezett az országnak 9 millió forinttal mint a rozs; 15 m. forinttal mint a zab; 11 m. forinttal mint a

kukorica; 15 m. forinttal mint a szilva; 15 m. forinttal mint a dohány; 19 m. forinttal mint a szőlő; 7 m. forinttal mint a gyapju, 18 m. forinttal, mint a juh; 17 m. forinttal, mint a ló-kivitel. Nemesak nálunk van ez így, hanem pl. az É.-Amerikai Egyesült-Államokban is, hol a baromfi-tenyésztés jövedelme többet tesz ki a buzatermelés jövedelménél, kétszer annyit ad, mint a tejgazdaság és gyapot-termelés jövedelme és még ennél is többet, mint a vas- és aczél ipar haszna.

Behatóan ismerteti ezután a nyugoti és keleti államok baromfi tenyésztés viszonyait, amiből azon következtetésre jut, hogy hazánknak igen fontos szerep jut Európában a baromfi-termények előállításában. — Ajánlja a hustermelés fokozását, amiben ugyszólván konkurenczia nélkül dolgozhatnánk a nyugoti piacokon, hol mindig betitelre lesznek utalva, mivel a nagy fogyasztást a megfelelő államok termelése soha sem fedezheti.

Áttér ezek után a baromfiak direkt és indirekt hasznára, a baromfi-tenyésztést gyümölcsészettel és méhészettel kapcsolatban üzni ajánlja, így egy és ugyanazon területről háromszoros haszon vonható és a három termelési ág nemhogy egymásnak kárára, sőt a legnagyobb előnyére van. Egymást segíti. Szól azután, hogy hazánk mennyire alkalmas a baromfi-tenyésztésre s mindennek daczára mily primitív a baromfi-tenyésztés nálunk.

A mai káros és kezdetleges viszonyokon való javítást kétféle módon ajánlja: a jobb tenyész-anyag használása és a szakszerű tenyésztés által.

A tenyész-anyagról szólva, hazai közönséges baromfi-állományunkat mindenféle zagyva keresztezésnek és degeneráltnak tartja, melyet okvetlenül kell nemes gazdasági célból nemesített fajtákkal keresztezni, javítani. Megmagyarázza azután a gazdasági fajták kellekeit, s mint ezen céloknak legjobban megfelelőt, a tyukok közül legjobban ajánlja a Clymouth és Langshan, a kacák közül a Peking-kacsát, a ludak közül az Emdenit és a pulykák közül a Bronzpulyka fajt, mely baromfi fajták ugy tisztán tenyésztve mint keresztezési célokból sokkal előnyösebben használhatók fel, mint a mi közönséges baromfi-anyagunk.

Ezek után áttér a tenyésztőrzsek és egyedek tudni valóira, majd a költés és fiatal állatok felnevelésének tudni valóiról, végül a baromfi betegségekről és ragályokról szólva, előadását avval fejezi be, hogy a kinek bővebb felvilágosításokra van szüksége, az forduljon az országos baromfi tenyésztési egyesülethez Budapestre.

UJDONSÁGOK.

— április 2.

— **Iskolaszéki ülés.** Az újból megalakult közs. iskolaszék márczius 30-án tartotta ülését, mely alkalommal az iskolai folyó ügyek intéztettek el. A tanév végéig iskolalátogatók küldettek ki és pedig a polgári iskolához: Hegyi Antal, az elemi iskolához: Kádár Henrik, Sohlya Antal, dr. Buk Herman, Király Gergely.

— **Emke estély.** Az „Erdélyi közművelődési egyesület szentesi fiók-egyesülete“ saját pénztára javára f. hó 3-án irodalmi és művészeti estélyt rendez Szentesen a nagyvendéglő termében. Az estély műsora a következő: 1. Nyitány, a szentesi zenekartól; 2. Felolvasás, tartja Hock János úr; 3. Zongorajáték négy kézre, előadják Gonda Juliska és Götzl Flóra kisasszonyok; 4. Szavalt, Mezei Berta kisasszonytól; 5. Magyar dalok, éneklő Götzl Lujza kisasszony; 6. Szavalt, Orbán János úrtól; 7. Kettős dal, éneklők, Pandovics Döme és dr. László Vilmos urak. Kétségtelen, hogy a jótékony-célú hangverseny — melyen tőlünk is többen fognak megjelenni — jól fog sikerülni.

— **Követésre méltó példa.** Egymásután vesztette el atyját, anyját Tóth János a csongrádi polgári iskola harmadik osztálybeli tanulója. Nagyanyja egy szegény, elesett öreg asszony, a jó emberek alamizsnájából él. A fiú egyike volt a polgári iskola legjobb tanulóinak. Fájta a szive, midőn meg kellett válnia az iskolától, de hát egyetlen rokona — sógora — ki maga is szegény sorsba van, nem volt képes segíteni s így Vermes Gyula fűszerkereskedésébe adta tanonecznak. Mult hó 26-án délután a fiú Vermes Gyula urat kereste a kaszinóban. Eppen ott időző tanárai egy társaság előtt sajnálatukat fejezték ki, hogy a fiú szegénysége miatt kénytelen volt tanulmányait évközben megszakítani. — Erre D. D. úr azt mondotta, hogy ő hajlandó lenne havonként egy frtot adni a fiú részére, hogy az tanulmányait folytathassa. Néhány percz alatt kilenczen kötelezték magukat havonként egy frt fizetésre, még pedig írásban. A gondnokságra lapunk felelős szerkesztőjét kérték fel, ki havonként a befolyt pénzből a fiút neveltetni fogja. Vermes Gyula úr pedig megengedte, hogy Tóth János tanulmányait folytathassa, amennyiben a tanonecz-szerződést felbontotta.

— **Halálozás.** A könyörtelen halál nem ismer irgalmat, letőri a feslő bimbót is. Két aranyos teremést, két mosolygó szemű angyalt ragadott ki az elmúlt napokban a szerető szülők karjai közül. Előbb Gróff Károly

gavallérjának a nyalka Br. Somkuti huszár-főhadnagyának.

Pusztán — hiúságból! Restelte, hogy már olyan nagy lánya legyen egy körülrajongott szép asszonynak.

Hanem belé is pirult az első hazugságba. Nagyon bántotta a lelkiismeret. De mikor restelte az előtt a nyalka huszár előtt, hogy már ő olyan „vén“ asszony legyen, ő az ünnepezt szépség.

Maga sem tudja, de kibotlott száján, aztán visszavonni már késő volt... meg... meg... talán... ugyan kár is rá gondolni... Aztán eszébe jutott előkelő, jó, tisztelt és megveszerte becsült férje és... még jobban elpirult.

Néhány nap múlva csomagolt és megszökött. Félt... félt, mert a szive nagyon... nagyon és sokszor erősen dobogott. Hát elmenekült haza!

Hetek múltak, már-már feledni kezdé, hogy az ő kedves Irmácskája hugává lett ott azon a fürdön, úgy önkéntelenül egy nyalka huszár miatt.

Egy szép verőfényes őszi napon egyszer csak... nem, még sem lehet... és mégis... ő poroszkál el az ablak előtt... Irmácska Pestre a zárdába került! Nem elég már a nevelő, több, előkelőbb nevelés kell egy szép és gazdag kis lánynak. Nem fog ártani, ha az angol kisasszonyoknál tölti az időt, úgy — 3-4 évet.

Már négy éve lesz innen-onnan, hogy

a báró, a nyalka huszár még mindig csak — hiába eped.

A szép asszony is mélyen elpirul, ha eszébe jut az a fürdői hazugság.

Minden évben szeretné haza hozni, oda állítani a nyalka huszár elé, nézze... látja, a lányom ez a kis lány; már... tizenégy éves! Hagyjon, fusson, szép... de vén asszony vagyok már.

És még sem; a szép, a becsületes asszony nem akar... nem tud... vénné lenni. A nyalka huszár aztán megold a negyedik év végén karddal egy affért érte, az elérhetetlenért, hogy fusson messze tova egy ábránddal...

... És a szép asszony megsiratja, hogy miért!... Mert jól esik a bánat a szívének... mert nem kell pirulnia... mert becsüli férjét, mert kezd igazán szeretni és örülni nagyon, igen nagyon, hogy Irmácska, az ő „lánya“ haza jön.

... És Irmácska haza jött. — Fojtja csókkal, öleléssel; nagyon megtanult szeretni a szép mama.

Tudja Isten! mikor olyan hirtelen távozott az a nyalka huszár, úgy tudott sirni és most úgy tud örülni, hogy van kit „szeretni.“ De igazán, nemesen, a hogy Isten azt beoltá egy asszonyszívbe, az édes-büvös szerelem helyett, a pirulás nélküli anyai szeretetet.

Czirógatja naphosszant, simítja kender fürteit; égszínké szemei nézésén könybe

borul a szeme. Az az üres szív egyszerre tele lett, megtölté szízig az anyai szeretet.

A feltámadás ünnepével, az ébredő tavasszal szive is felszabadult egy nagy, egy titkos, fojtó tehertől. Megmenté szive nyugodalmát az ő ártatlan husvétí baránya — Irmácska.

És a kis Irmácska is nagyon boldog. Szabadon futhatja végig a házuk mögötti tágas kertet. Együtt, a rég nem látott kedves mamával festik a husvétí tojást.

Az első locsolkodás napja egy tizenégy éves kis lány fantáziájával színezve káprázik szemei előtt.

A husvét vasárnapján aztán felveszi az első félig hosszú ruhát és úgy megy a templomba a mamával, a mama göndör hajú, szelíd, szép szemű, ártatlan kis husvétí baránya.

A husvétvasárnap „menyecskék bálján“ Hamvas Géza, a pajkos Géza, — ki már huszonnégy éves és ügyvédi vizsgára készül, — vezeti be kis hugát először a nagy, világba. És a mamának van rá gondja, hogy az ő kis baránykája vigan táncolja végig az első bálát, hogy a másnap locsolkodásnál elfogyjanak a husvétí piros tojások és a kis Backfisch-szív megteljen a rég nélkülözött szabadság édes örömeivel. Hogy ő is — a szép mama felejtse el szívesen — újra! Aztán el is fogytak a husvétí tojások. A kedves jó Géza meg viszonzásul vesz az ő szép hugocskájának egy hófehér, gön-

kir. bírósági végrehajtó egyetlen leánykáját a hat éves Gizuskát, azután Bozó Mihály városi levéltáros fiacskáját, a három éves Miskát ölelte fagyos keblére a kegyetlen halál. Az őszinte részvét enyhítse a mélyen sujtott szülők fájdalmát.

— **Műút-építése.** A szentes-csongrádi törvényhatósági útnak még kiépítetlen szakaszát a f. évben fogják műúttá kiépíteni és ezzel az egész szentes-csongrádi műút-építés befejezést nyer.

— **A polgári kör** m. vasárnap d. u. tartotta ez évi rendes közgyűlését. — A f. ügyek elintézése után a tisztikar választotta meg. Elnök: Szvoboda Ferencz, alelnök: Eszes Mátyás, jegyző: Kovács Lajos, pénztáros: László Ágoston, könyvtáros: Berniczky Illés és rendező: Zsiga János.

— **Szabadka a polgári házasság ellen.** A „Bácskai Ellenőr“ című Szabadkán társadalmi czég alatt megjelenő közlöny a polgári házasságról vezércikkezik m. hó 25-én megjelent számában. A társadalmi közlöny megelégedve arról, hogy a polgári házasság politikai, jelenleg éppen a legaktuálisabb politikai dolog lévén, hasábjain ultramontanikus támadást intézett a polgári házasság ellen, tullepve a társadalmi közlönynek törvény által körülírt keretét. Idézett lap azt bizonyítja, hogy a polgári házasság nem kell a katolikusoknak, a protestánsoknak, de sőt a zsidóknak sem. Többek közt így ír: „Öntsünk tiszta bort a pohárba. Nem kell a polgári házasság Magyarországon senkinek: egyetlen felekezeten sem, egyetlen társadalmi osztálynak sem. De igenis kell a szabadkóművességnek, mely ezzel egy új téglát szerezne ahhoz a sírbolthoz, amelyben örökre el akar temetni minden vallást, minden erkölcsöt.“ A „Bácskai Ellenőr“ ellen politikai cikkezése miatt, a kir. főügyészség, — értesülésünk szerint — sajtórendőri kihágás címén pert indít. (Sz. H.)

— **A szentes-vásárhelyi vasút.** Ez is ki fog épülni nemsokára, sőt — mint a szentesi lapok írják — a munkálatok oly serényen folynak, hogy őszre már az új vasút át is lesz adható a forgalomnak.

— **Tanitók kérvénye.** A hődmező-vásárhelyi tanitók egy küldöttsége járt a napokban dr. Endrey Gyula orsz. képviselőnél s felkérte, hogy a tanitói fizetések rendezése tárgyában írott kérvényüket nyújtsa be a képviselőházhoz s a maga részéről is a kérvény tárgyalásakor pártolja a tanitók jogos érdekelt.

— **A polgári házasság hívei.** A siklósi járás főszolgabírájához egy 18 éves

suhancz és egy 15 éves leányka állítottak be, hogy adja őket össze polgári házasságra Benyofsky főszolgabíró, minthogy a szülei ellenzik a házasságukat. Ők úgy olvasták az ujságban, hogy már polgárilag házasodnak. Benyofsky főszolgabíró azzal biztatta a szerelmeseket, hogy várjanak még kissé, mert a polgári házasság még csak szóbeszéd.

A nők hatása a hazafias érzületre.

Régi mondás: „A dal hű kísérelje az embernek.“ E közmondás mintájára írta Feuillet Oktáv: „A nő kísérelje a férfinak.“ Szóval, sok igazság van e néhány szóban. A gyermeket az anya szeretettel gondozza bölcsőjében és tanító szavaival veti meg az ifjú jellemének alapját; az ébredő ifjú ideált választ magának és szerelmének képe vezérli eszelekvésében; az érett férfiú oldalán ott van a hű feleség, ki búban és örömben, jóban és rosszban osztja meg férjének nemcsak érzelmeit, hanem gondolatait és eszméit is. Nyilvánvaló dolog tehát, hogy a férfiú életére úgyszólván elhatározó befolyással van a nő, mert meg van e hatásra a lehetőség épp úgy, mint a nőnek képessége.

Az egész emberiség anyagi és szellemi küzdelmét néhány rövid óra alatt végigtekintjük Madách „Ember tragédiájában.“ Látjuk, hogy a nő nemcsak bájos lény, mely szerelmi szenvedélyt ébreszt a férfiszívben, s szépíti vagy keseríti az érző ember életét, hanem azt is látjuk, hogy a nő a jó tündér, az emberiség anyagya, ki egy elvakult Pharaó lelkében derengtetni fel a szabadság eszmét, ki meglágyítja egy diadalittas Danton lelkét, de egyszersmind atkos démon is lehet, kinek akarata ezreket tehet szerencsétlenné egy hatalmas férfiú által.

A nő tehát a férfiúra nemcsak mint emberre van befolyással, hanem mint honfira, azaz, mint a családnál magasabb kötelek tagjára. A nő nemcsak a házi tűzhelynek lehet öre, hanem ama szent és nagy tűzhelynek is, mely köré egy nemzet csoportosul.

Világos, hogy a nő hat a hazafiságra, de hát miként történik ez? A gyermek az anya gondjaira van bízva és a mint tőle tanulja e két edes szót: „apám,“ „anyám,“ úgy tanulhatja meg meg dadogó ajakkal e szót is: „haza.“ Az edes anya olt minden érzést a gyermek picziny szívébe, mely bár még semmit sem ért meg, de fogékonyan mindent magába fogad, hogy később érzelmei az értelem világánál kiforrjonak és meg-

nemesüljenek. Így neveltek a spártai anyák egykor hősokeket hazájuknak.

A második befolyásmód az, melyet mindenek fölött hatalmassá tesz a szerelem. A nő rendelkezik a varázs minden eszközével, mely férfi-jellemet képes alkotni, vagy kiképezni. A nő szépsége és bája, rábeszélő szelidsége és nemes finomsága nem egy férfiú-ból alkottak már derék honpolgárt, ki azelőtt ingadozott, vagy kötelességéről megfeledkezett. Sajnálatos, ha pusztán a nőnek varázsa nevel honfiakat egy hazának, de fontos ez az eszköz és sokszor elhatározó egy nemzet életében. Ha a férfiak önmaguktól nem tudnak öntudatra, tetterőre és honszeretetre ébredni, a nők mentik meg közvetve hatásukkal a hazát. Zrínyi Miklós a költő, egyik iratában megvallja, hogy a magyarságot hazánk leányai menthetnék meg, így kiált fel: „oh bár venne minden magyar főúr magyar feleséget és boldogabb volna a hon!“ Vörösmarty a negyvenes évek viharos korában keserűen fordult a magyar hölgyekhez „Elhagyott anya“ című költeményében és átkozta hazánk leányait, kik „égnek az idegenért.“

De nemcsak békés korszakban, mint anya, szerelmes és hitves, védői a nők a hazafiságnak. Csatamezőn és forradalmakban a nők sokszor valódi vezérszavak voltak egész csapatoknak. Előbbire elég példa Eger védői. Zrínyi Ilona, 48 számos amazon alakja, a francia forradalomban egy Corday Sarolta — utóbbi esetre márczius 15-ének nevezetes honcányai közül csak Laborfalvy Rózát említem, ki pusztá megjelenésével a honfiak lelkesülését ellenállhatatlan entuziasmussá növelte.

Nyilvánvaló ezekből, hogy a nők befolyása a honszeretetre és hazafiságra nem valami esetleges, véletlen dolog, hanem szent kötelesség és nemes erkölcsi misszió. Nem azt értjük a nő hazafisága alatt, hogy elszakadva igazi köréből, a szerény háztűzhely mellől, honleányi szózatokkal téves eszmék hirdetője legyen, vagy tán, mint a nőemancipáció bajnoka, önálló helyet vívjon ki magának e tett terén a hazában — nem, nem ezt értjük alatta.

Tudják a magyar anyák hivatásukat, melynek legmagasabb vonása: honfiakat nevelni az edes és dícső hazának, — tudják a magyar leányok kötelességüket, melynek legnemesebb része: szeszélytől és beteges fölfogástól ment igazi érzéssel megtartani és őrizni a hon fiában az igazi szeretetet.

J. M.

I R O D A L O M.

Jókai Mór regényei képes kiadásban.

Egy magyar nábob. 2. füzet. Ezen általános rokonszenvenvel találkozó vallalat második füzetét vettük kézhez. A nagyalakú, testes füzet előkelő díszszel van kiállítva s a nagy író ezen első díszkiadásával szemben most, az 50 éves írói jubileum küszöbén, a nemzet köréből visszatarthatatlanul kitörő lelkesedés folytán oly általános érdeklődés mutatkozik, hogy mulasztást követnénk el, ha e fényes díszmű egyes füzetének megjelenéséről számot nem adnánk. A második füzet a 33—80, lapig terjed, s hat művészies kivitelű szövegképpel van díszítve.

A szövegképek minden fejezet végén és elején található; a záróképek kisebbek, a kezdők már nagyobbak; az alakok művészies és korhű rajzai mindkét fajtanál egyenlően meglepők.

A harmadik füzetben, mint értesülünk, egy színes aquarellképet várhatnak ismét az előfizetők.

Jókai regényei képes díszkiadása minden könyvkereskedésben megrendelhető. Előfizetés 10 füzetre 4 frittal legcélszerűbben az Athenaeum könyvkiadóhivatalához (Budapest, Ferenczi-teret 3.) czimezhető, mely az első füzetet kívánatra ingyen megtekintésre küldi.

Új munka. Az Athenaeum kiadásában sajtó alatt van Dárdai Sándor volt országgyűlési képviselőnek két kötetre terjedő közigazgatási munkája, mely ép oly hézagot fog pótolni, mint a nevezett szerzőnek Igazságügyi Törvénytár című műve, mely két év alatt három kiadást ért meg. A közigazgatási

dörszörű, kis báránykát husvétra ajándékol, mire olyan rég vágyódik a kis Irmácska.

Nehéz ám négy év anyai szeretetét pótolni, hanem a mama híven gondol reá!

Aztán eljön mindennap az a jó Géza, a kis Irmácskának segíteni a báránykát legeltetni a tavaszi haragos zöld pásziton.

A mama elfelejti lassan, pirulni az ő kis Irmácskája miatt, Irmácskája meg, megszokja a szabadságot s rövid időn beletanul a társaságba is, mit olyan nagyon nélkülözött abban a komor zárdában.

Mikor meg a délutáni négy felé jár az idő, hát olyan sajtós szívdobogás veszi elő! Hm! Hm!... Vénül az a bárányka napról-napra, ... no meg Irmácska sem lesz fiatalabb, meg aztán Géza is mindennapos, olyan, ... nehéz volna nélkülözni.

És aztán olyan kedves jó fiú is...

A minap is bele esett a patakba ez a fürgé kis bárányka, már fuldokolt és Géza egy pillanat alatt a habokba veté magát és kihozta ezt a kedves kis báránykát.

Nagyon, igen nagyon jó fiú. Nem is ismert még ilyet Irmácska. Valóságos -- hős!

Mikor aztán a szép május végén — pünkösdkor — felment Géza ügyvédi vizsgát tenni, hát a kis Irmácska keserves sírással csókolta össze azt a szép kis báránykát, a mit Géza vett neki.

Mikor meg megtudta, a mamától, hogy Géza, amint az ügyvédi vizsgát leteszi, meg is nősül Pesten; hát akkor meg éppen zo-

kogással szorítgatá magához azt a kis báránykát, hogy szegényke keservesen bégegett. Nem győzte csendesre czírogatni — szegény kis Irmácska után!

A mama aztán keblére vonta kis lányát, átölelte vékony kis derekát, selymes haját végig czírogatá, oda fordítá bársony arcját, bele nézett szeliden, biztatón, szeretően könnyező szép szemébe kis husvétii bárányának.

... Ne sirj edes kis lányom! Lesz neked jövőre is még, meg aztán is husvétii kis bárányod. Lásd Géza már ügyvéd, hozzá nem illik többé egy kis bárányka után a vízbe ugrani. Hanem eljön hozzánk az öcsese Kálmán joggyakornoknak; majd vesz az neked husvétii báránykát is és ha kell, be is ugrik érte a vízbe a te kedvéért. Az még fiatal. Meg a Géza báránykája megvénül ma-holnap és akkor bárány lesz ám már! Hanem a Kálmáné újra bárányka lesz!...

— — — — —
És Irmácska boldogan mosolygott! álmban pedig Kálmánnal legeltetett husvétii báránykát... Úzte ez új, még ismeretlen ábrándját... Ártatlan bárányka!...

*
Hová lettél lelkemnek ártatlan husvétii bárányka!... Serdülő gyermekkor rózsás, ábrándos, boldog, szép világa... Hová...!

Frank Zoltán.

joganyagnak rendszeres feldolgozására kivált a köziragatási bíróság életbeléptetése előtt van égető szükség így a szakirodalomnak csak előnyére válik, hogy Dárdai Sándor a politikai küzdeletről lezörült. A nagy munka lehetőleg még a folyó év végével fog teljesen megjelenni.

Bourget Pál regényei magyar kiadásban.

A nagy közönségnek minden nívotebb kedélyű tagja kétségtelenül nagy örömmel fogadja ama rég várt irodolmi hírt, hogy Paul Bourget regényei végre magyar fordításban is kaphatók lesznek. Az Athenaeum irodalmi társulat, mint értesülünk, a hírneves regényírótól megszerezte összes már megjelent és jövőre megjelenendő regényeinek kizárólagos fordítási és kiadási jogát s egyelőre a „Női szív“, „Hazugságok“ és „Igért föld“ című regényeket fogja az Athenaeum Olvasótárában kibocsátani. Ezáltal a finom kedélyelemző író művei nálunk is nagy elterjedésre számíthatnak. A fordítást Tóth Béla végzi, ki ezen nehéz feladatra valódi lelkesedéssel vállalkozott.

Nyilttér.)*

Van szerencsém az igen tisztelt közönség becses tudomására adni, hogy lakásomat Budapestről Csongrádra téve át, orvosi gyakorlatomat az orvostudományok minden ágából megkezdtem.

Dr. Sebestyén Ödön,
egyetemes orvostudor.

Lakik Draskovics Dezső úr házában.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Vasuti menetrend.

Csongrádról indul d. e.	9.15
Gátérre érkezik	9.53
Félegyházára	10.18
Szegedre ind. (sz. v.)	12.18
Szegedre érkezik	1.46
Budapestre ind. (gy. v.)	11.01
Budapestre érkezik d. u.	1.20
Csongrádról indul d. u.	4.38
Gátérre érkezik	4.57
Félegyházára	3.00
Szegedre ind. (gy. v.)	3.03
Szegedre érkezik	5.56
Szegedre ind. (sz. v.)	5.02
Szegedre érkezik	6.57
Budapestre ind. (sz. v.)	4.57
Budapestre érkezik	8.50
Budapestről indul. (sz. v.) d. e.	8.25
Félegyházára érkezik	11.08
Csongrádra indul d. u.	12.35
Gátérre érkezik	1.05
Csongrádra	1.38
Szegedről ind. (gy. v.)	9.57
Félegyházára érkezik	10.59
Csongrádra indul	12.35
Csongrádra érkezik	1.38
Budapestről ind. (sz. v.) d. u.	12.25
Félegyházára érkezik	4.46
Budapestről ind. (gy. v.)	2.35
Félegyházára érkezik	4.56
Csongrádra indul	5.20
Gátérre érkezik	5.47
Csongrádra	6.20
Szegedről ind. sz. v.	3.05
Félegyházára érkezik	4.41
Csongrádra indul	5.20
Gátérre érkezik	5.47
Csongrádra érkezik	6.20

Felelős szerkesztő: ÉDER JÁNOS.

Kiadó lap-tulajdonos: SCHWARCZ SÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

22720 szám.

1893 p.

HIRDETMÉNY.

A szegedi kir. törvényszék közhírré teszi, miként Csongrád m. város határában a volt úrbéresek tulajdonát képező csongrádi 1629. sz. tjkben (3031—3038) hr. sz. a. foglalt, úgynevezett kilenczesi legelő egyénekenkénti felosztásának megengedhetőségét tárgyaló kérdés eldöntésére szükséges nyomozás esetleg a birtokosok megszavaztatásának Csongrád m. város közházánál Faragó László törvényszéki bíró közbenjöttével leendő fogana-tosítására határidőül

1893. évi május hó 14-ik

és következő napjának délelőtt 8 órája tüzetett ki, mely határidőre a jogosult birtokosok oly hozzáadással idézettek, hogy az eljárás további folyamán személyenkénti idézés vagy értesítés elvárása nélkül érkeik képviseltetéséről gondoskodjanak.

Kelt Szegeden, a kir. törvényszéknek 1893. évi márczius hó 16-án tartott üléséből.

MUSKÓ,

elnök.

PARASZTA,

jegyző.

ZACHERLIN

a legjobb irtószer rovarok ellen.

Ismertető jelei a csudatevő „Zacherlin“-nek:

1. A pecsételt üveg. 2. A „Zacherlin“ név.

Az üvegek árai: 15, 30, 50 kr. és 1 frt. A Zacherlin-megtakarító 30 kr.

Kapható helyben:

Bagossy József, Engel Zsigmond és Vermes Gyula uraknál.

CSEPLŐ GARNITURA CLAYTON & SHUTTLEWORTH-FÉLE (CSEPLŐ ÉS MOZGONY) NYOLC LÓEREJŰ, TELJESENJÓKARBAN

jutányos áron eladó.

Megtekinthető bármikor a Pallavicini uradalom baksi majorjában. 5°-kal kísért ajánlatokat elfogad Basa Kálmán uradalmi jószágfelügyelő,

Csongrád-Sándorfalván, vasút állomás Szatymaz.